

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.21.856/2017/4. szám

A tanács tagjai: Böszörményiné dr. Kovács Katalin a tanács elnöke

. Döme Attila előadó bíró

Salamonné dr. Piltz Judit bíró

A felperes: felperes

A felperes képviselője:

. Schablauer Katalin ügyvéd

Az alperes: alperes

Az alperes képviselője:

. Hergert Ibolya ügyvéd

A per tárgya: kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

écsi Törvényszék 2.Pf.20.631/2016/3.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

écsi Járásbíróság 4.P.22.351/2015/6.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel támadott részében hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a Magyar Államnak - az állami adóhatóság felhívására - 580.000 (ötszáznyolcvanezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] 2010. augusztus 22-én az akkor 20 éves felperest személygépkocsi utasaként közlekedési baleset érte. A balesetben tarkója jobb oldalának repesztett sérülését, jobb hüvelykujji végperce feszítő folytonosságának megszakítását, a XII. háti csigolyatestének elmozdulással és nyaki kompresszióval járó, illetve hátsó elemet is érintő törését, kétoldali kis kiterjedésű tüdőzúzódást, illetve a

bal sajkacsontja elmozdulással járó törését szenvedte el. Csigolyatörését megműtötték, majd a behelyezett fém implantátumot később ugyancsak műtéti úton eltávolították. Kórházi kezelése egy hétig tartott, ezt követően három hétig kapott antikoaguláns kezelést. Bal kezét 2010. október 13-án műtötték, majd hat hetes gipszsinbe helyezték. A felperes bal alkarja a felső és alsó harmadában az ellenoldalihoz képest 1 centiméterrel kisebb körfogatú. A műtét során kézfejébe fém implantátumot helyeztek. A sajkacsont megrövidült, deformálódott, instabillá vált. A felperes által elszenvedett lágyrész sérüléseket varratokkal látták el. A kétoldali kis kiterjedésű tüdőzúzódások gyógytartama három-négy hét volt. A csigolyatörés gyógyulása 2012 januárjára fejeződött be.

- [2] A felperes a balesetet megelőzően tájfutó volt, és rendszeresen kerékpározott. A sérülései miatt a tájfutással fel kellett hagyjon, az számára nem ajánlott, mint ahogy semmilyen gerincet terhelő fizikai aktivitás sem, a kerékpározás is nehezített.
- [3] A felperes a baleset idején tanuló volt, önálló jövedelemszerző tevékenységet nem folytatott. A balesetet követően szerezte meg autószerelő szakképzettségét, de nem szakmájában helyezkedett el, hanem az édesapját korábban több évig foglalkoztató osztrák székhelyű gazdasági társaságnál, ahol gépszerelői munkakört tölt be. Ezt a munkát a háti gerinccsigolyájának törése és kézsérülése miatt munkaerejének 36%-os mértékű többleterő kifejtésével végzi, erős fájdalom mellett. Munkába állását követően pihenőidejének legnagyobb részében feküdni volt kénytelen, szabadidejének munkaidőn kívüli nagy részét jelenleg is testének regenerálásával tölti: masszázst vesz igénybe, rendszeresen jár úszni, gyógytornázni.
- [4] A balesetet okozó személy által vezetett gépjármű üzemben tartója a személygépkocsira az alperessel kötött kötelező felelősségbiztosítási szerződést. Az alperes a felperes nem vagyoni kárai kompenzálásaként 1.200.000 forintot térített.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [5] A felperes keresetében vagyoni és nem vagyoni kárai megtérítését követelte az alperestől. A balesetben elszenvedett sérülései hátrányos következményei miatt az alperes által már térített összegben felül további 4.800.000 forint nem vagyoni kártérítési igényt terjesztett elő. A munkavégzése során kifejtett rendkívüli munkateljesítménye kompenzálásaként elsődlegesen havi 750 eurót követelt járadékként, másodlagosan 20.000.000 forintot nem vagyoni kártérítésként.
- [6] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az első- és másodfokú ítélet

- [7] Az elsőfokú bíróság a kereseti kérelmet nagyobb részt alaposnak találva, az alperest a vagyoni kártérítési marasztalási összegeken felül 9.800.000 forint nem vagyoni kártérítés és kamatai megfizetésére kötelezte. Ítéletét a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 75. § (1) bekezdésére, 76. §-ára, 84. § (1) bekezdésének e) pontjára, 339. § (1) bekezdésére, 345. § (1) bekezdésére, 346. § (1) bekezdésére, 355. § (1), (3) és (4) bekezdésére, 356. § (1) és (3) bekezdésére alapította.
- [8] A nem vagyoni kártérítés összegének meghatározásakor abból indult ki, hogy a balesetet a felperes fiatal felnőtt korában szenvedte el, az a háti XII. csigolya elmozdulással járó törését és a bal kéz sajkacsontjának törését eredményezte, elsődleges gyógyulási ideje a műtéttől számítva két hónapig tartott, és a törésgyógyulás szövődménymentes volt ugyan, a végállapot azonban 2 évet, valamint egy újabb műtétet igényelt. Értékelte, hogy az elszenvedett csigolyatörés 18%-os össz-szervezeti egészségkárosodást, 23%-os munkaképesség-csökkenést eredményezett. Figyelembe vette, hogy a felperesnél mind a gerinc-, mind a kézfunkcióban további romlás várható. Felmérte a baleset súlyosságát, az annak átélésével együtt járó traumát, a balesetet követő hónapokig tartó erős fájdalmakat, amelyek tompultan fennmaradtak, változó erősségűek, és szem előtt tartotta, hogy a sajkacsont baleseti eredetű deformálódása miatt, valamint a gerincben is az arthrosisos kopás idő előtti megjelenése valószínűsíthető. Mérlegelte, hogy a felperesnek az általa korábban folytatott és kedvelt tájfutó tevékenységet abba kellett hagynia, sérülései a sportos életvitelben jelentősen akadályozzák.
- [9] A felperes rendkívüli munkateljesítményével összefüggésben előterjesztett járadékkövetelés megalapozottságát nem fogadta el, e címen a másodlagosan előterjesztett keresetet találta részben alaposnak. Kifejtette, hogy a munkavégzés során a felperes által kifejtett többleterő kompenzálendő, mert a felperes egészséges fiataalként az általa ténylegesen betöltött munkakört a baleset hiányában fájdalmak nélkül láthatná el. Nem tévesztette viszont szem elől azt sem, hogy a felperes a baleset idején még tanuló volt, önálló jövedelemmel nem rendelkezett, esetében keresetvesztés nem volt megállapítható. Értékelte, hogy a felperes még munkaképessége megszerzése előtt elvesztette terhelhetőségének több mint egyharmadát, ami az egész életére kiterjedő károsodás. Ezt a hátrányt 5.000.000 forint összegű nem vagyoni kártérítéssel ítélte kompenzálándónak.
- [10] A peres felek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet fellebbezett részében részben megváltoztatva, a tőkemarasztalás összegét a nem vagyoni kártérítés tekintetében 1.000.000 forinttal leszállította. Az elsőfokú bíróságnak a nem vagyoni kártérítési igény elbírálása körében kifejtett jogi

indokaival egyetértett, kellően alaposnak és kielégítően indokoltnak találva az ennek során értékelt hátrányokat. Kiemelte ezek közül a balesettel járó traumát, a hónapokig tartó erős fájdalmakat, valamint a gerinc és bal kéz területén várható arthrosisos kopás idő előtti megjelenését. Az ezekkel összefüggő hátrányok kompenzálásához azonban az alperes által már teljesített 1.200.000 forinton felül további 3.800.000 forintot elegendőnek talált. Nem látta akadályát a rendkívüli munkateljesítmény nem vagyoni kártérítés összegében való értékelésének sem. Kifejtette, hogy a mindennapi létfenntartás érdekében huzamos időn keresztül és napi rendszerességgel kifejtett rendkívüli munkateljesítmény az életminőség olyan hátrányos változását is előidézheti, amely indokolja a nem vagyoni kártérítés jogkövetkezményének alkalmazását. Miután a felperes a baleset időpontjában tanuló volt, munkaviszonnyal és így keresettel sem rendelkezett, egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a felperes munkaképesség-csökkenésének mértékére tekintettel az ebből eredő hátrányt a nem vagyoni kártérítés körében lehet és kell értékelni. Az elsőfokú bíróságnak ezzel összefüggésben kifejtett álláspontját is osztva, a hátrány kompenzálására maga is 5.000.000 forintot tartott szükségesnek és elegendőnek.

A felülvizsgálati kérelem

- [11] A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet annak hatályon kívül helyezése és - tartalma szerint - az elsőfokú ítélet megváltoztatása, a felperes részére fizetendő nem vagyoni kártérítés összegének 3.000.000 forintra való leszállítása iránt. A másodfokú bíróság által megsértett jogszabályként a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 206. § (1) bekezdését, a Ptk. 340. § (1) bekezdését és 345. § (2) bekezdését jelölte meg.
- [12] Vitatta, hogy a felperes nem vagyoni kártérítésének meghatározása során a tárgyi balesettel okozati összefüggésben elszenvedett sérelmeket kompenzáló és a felperes által önként vállalt nehéz fizikai munka végzése során kifejtett rendkívüli munkateljesítményre figyelemmel teljesítendő kártérítés külön értékelhető, e kárigények kettéválaszthatók. Álláspontja szerint, amennyiben az önálló jogcímként nem érvényesíthető rendkívüli erőmegfeszítéssel végzett munka miatti kárt a bíróság a nem vagyoni kár körében értékeli, annak az összes körülmény mérlegelésével kialakított összegben kell kifejezésre jutnia. Marasztalását az egységesen meghatározandó nem vagyoni kár összegeként eltúlzottnak találta a 2011. augusztus 22-i káridőpontri ár- és értékviszonyokra is figyelemmel. Az egészségügyi adatokból kiemelte, hogy a felperesnél jelenleg állandó jellegű alsó végtag fájdalom nem jelentkezik, van olyan hét, amikor egyáltalán nincs fájdalma; gerinctörése, illetve a következményesen kialakult deformitása munkájában nem korlátozza, a háti fájdalmai csak a fizikai munka

végzésével kezdődtek. Vitatta, hogy a felperes valóban az állításának megfelelő nehézgépszerelői munkát végezne - utalva arra, hogy munkáltatói igazolása csak gépszerelői munkára vonatkozik -, és sérelmezte az ezzel kapcsolatos bizonyítási indítványa teljesítésének mellőzését. Álláspontja szerint a felperes nem tett eleget a kárenyhítési, a további károk megelőzésére vonatkozó, a Ptk. 340. § (1) bekezdésében meghatározott kötelezettségének, amikor a fizikai teljesítőképességét meghaladó munkát kezdett végezni, ennek hiányában ugyanis az állapota kedvezőbb lenne. Hivatkozott a Ptk. 345. § (2) bekezdésére, amely mentesíti a károkozót a kár megtérítése alól annyiban, amennyiben az a károsult felróható magatartásából származott.

[13] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

[14] A felülvizsgálati kérelem alaptalan.

[15] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között, a Pp. 272. § (2) bekezdésének megfelelően megjelölt jogszabálysértések és azok előadott indokai tekintetében vizsgálta felül.

[16] Nincs az érdemi döntésre kiható jelentősége annak, hogy a nem vagyoni kártérítés összegének meghatározása során egyes súlyponti elemeket részeredményként önállóan is értékel-e a bíróság vagy sem. A nem vagyoni kártérítés összegét a bíróság egy összegben és egységesen határozza meg, azonban ha ennek módszerét illetően a végeredményt eredményező összetevőkről is tájékoztatást ad, ezzel döntése helyességének ellenőrizhetőségét könnyíti meg.

[17] A másodfokú bíróság által meghatározott nem vagyoni kártérítési összeget a 2011. augusztus 22-i káridőponthoz ár- és értékviszonyokat is figyelembe véve a Kúria sem találta eltúlzottnak. Ebben az összegben egyrészt az alperes által már 1.200.000 forint erejéig teljesített 5.000.000 forintos kártérítés foglaltatik benne, ami a baleset által előidézett egészségkárosodás jellegéhez és súlyosságához, annak mindennapi életteni hatásaihoz és ezáltal a felperes mindennapi életvitelének megváltozásához igazodik, kiemelve ezek közül a munkaképessége megváltozását, amit a bíróság önállóan értékelte. Az összeg meghatározása során figyelemmel kellett lenni arra, hogy a felperes súlyos egészségkárosodást szenvedett el a csigolyatöréssel, és jóllehet ez most még a munkaképessége megváltozásán kívül a mindennapi életvitelében nem eredményez súlyos fokú korlátozottságot, de a most még fiatal szervezet előregedési folyamatában egyre fokozottabban fogja éreztetni hatását, a fizikai teljesítőképességének csökkenését

gyorsítja, és emellett a felperes más olyan súlyos sérülést is szenvedett, amely meghatározott élettevékenységben jelent számára korlátozottságot, részleges képtelenséget. A balesetet fiatal felnőttként szenvedte el, annak következményei felnőtt korának teljes idejére kiterjednek.

[18] Emellett munkaképessége is jelentős mértékben csökkent, ami a balesetkori életkorából és élethelyzetéből adódóan nem volt a vagyoni károk körében figyelembe vehető. Ennek értékelésével a bíróság a nem vagyoni kártérítés összegének meghatározása körébe – az eset sajátos körülményeihez igazodóan – olyan tényezőt kellett bevonjon, amelyet egyébként nem a nem vagyoni károk körében, hanem önállóan kell értékelni. Ez önmagában is indokoltá teszi az önálló számszerűsítését. Az orvosszakértő a nehéz fizikai munka elvégzéséhez a felperes munkaerejének 36%-os mértékű többleterő kifejtését véleményezte. Ez olyan jelentős korlátozottság, ami a nem vagyoni kártérítés összegének meghatározása során akkor is súlyozottan értékelendő, ha egyébként a felperes időszakosan vagy egyáltalán nem végez ilyen nehéz fizikai munkát. A károsodás a munkaképesség-csökkenésben jelentkezik, és nem abban, hogy a felperes ennek ellenére erején felül teljesít megélhetésének biztosítása érdekében. A kompenzálendő nem vagyoni sérelem annak a munkaképességnek az elvesztése, amely a káreseményt megelőzően megvolt, és nem a munkaképesség-csökkenésből fakadó jövedelemvesztés. Az alperes kompenzációs kötelezettsége attól függetlenül fennáll, hogy a felperes ténylegesen kifejti-e a szakértő által véleményezett többleterőt. Ha ugyanis a felperes éppen fizikumának kímélete miatt tartózkodik ettől, olyan életlehetőségekről kényszerül lemondani, amelyekre ugyancsak kiterjed az alperes kártérítési felelőssége. Ezért nem volt jelentősége annak, hogy a felperes ténylegesen nehézgépszerelői munkát végez-e vagy sem, és az ezzel kapcsolatos bizonyítási indítványok teljesítése is szükségtelen lett volna.

[19] Az alperes kártérítési felelősségét nem érinti, hogy a felperes ténylegesen a maradék egészségi állapotát túlzottan megterhelő munkát végez-e vagy sem, mert ezt már a saját kockázatára teszi. Ezzel nem az alperes vele szembeni fizetési kötelezettségét növeli, hanem szervezetének elhasználódását fokozza. Ez a körülmény kívül esik a felperes Ptk. 340. § (1) bekezdésébe foglalt kárenyhítési, kármegelőzési kötelezettségén.

[20] A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[21] A felülvizsgálati kérelem eredménytelensége folytán a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az alperes köteles a felülvizsgálati eljárási költségek viselésére. A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem

terjesztett elő, a felülvizsgálati eljárásban megtérítendő költsége nem merült fel. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése alapján számított és az állam által előlegezett eljárási illeték megfizetésére a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján köteles az alperes.

[22] A Kúria a határozatát a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül hozta meg.

Budapest, 2018. szeptember 12.

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Döme Attila s.k. előadó bíró, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

bírószági ügyintéző
HM